

tidt leve under ret vanskelige Forhold, kunde nyde godt af denne Lov, og jeg skal ikke paa dette Tidspunkt udtale mig bestemt derimod. Et andet Punkt, der ogsaa er fremdraget vedrørende dette Spørgsmaal, er yderligere Lempelser i de 5 Aar, vedkommende skal have været Landarbejder. Ogsaa dette Spørgsmaal skal jeg gerne drøfte nærmere med det Udvalg, som bliver nedsat, men ogsaa der vil det jo gælde, at jo større Lempelser vi foretage, desmere ere vi udsatte for at komme til at skubbe de Landarbejdere bort, der ellers kunde komme til at drage Nytte af Loven.

Et Par ærede Medlemmer have omtalt Spørgsmaalet om Ekspropriation og ytret Ønske om, at Loven kunde hjemle Ret til at ekspropriere Jord, hvor saadan ikke var til at faa til Købs ved mindelig Overenskomst. Jeg skal ikke omtale dette Spørgsmaal ret meget, men skal kun sige, at jeg vil meget fraraade, at vi tage nogen som helst Bestemmelse om dette Punkt i det foreliggende Forslag. Jeg tror heller ikke, det er nødvendigt. Det har jo vist sig de allerfleste Steder omkring i Landet, at vi ved mindelig Overenskomst have kunnet faa Loven til at virke nogenlunde tilfredsstillende, og til det, der kan gaa med det gode, skulle vi ikke bruge Tvang. Jeg tror derfor, vi staa os bedst ved, i alt Fald endnu i nogle Aar, at søge at komme frem paa det Grundlag, hvorpaa Loven hviler, uden Tvang, men ved frivillig og mindelig Overenskomst. Og der er det gode ved denne Fremgangsmaade, at der ved vække vi ikke unødigt Misfornøjelse og Bitterhed mod Loven, hvad vi meget let kunde komme til ved at indføre Tvangsbestemmelsen. Der kan selvfølgelig være, og der er ogsaa visse Egne i Landet — navnlig hvor der er meget Fæstegods —, hvor man har Vanskelighed ved at faa Jord til disse Husmandsbrug, men der er dog en Mulighed for, at vi kunne komme til at rette lidt paa dette Forhold ved, naar Forholdene ellers kunde tillade det, at faa Præstegaardsjorder udstykkede. Kultusministeren er villig til at bidrage dertil, hvad han kan. Jeg mener, at vi bør blive staaende ved dette og se Tiden an i alt Fald de næste 5 Aar, før vi tænke paa Tvangsbestemmelser.

De ærede Medlemmer for Sorø Amts 2den Valgkreds (Poul Christensen) og for Fsbjerg (Bluhme) rettede det Spørgsmaal, om Brugere eller Forpagtere af Fæste- og Lejehuse kunne faa Statslaan til at købe disse Huse. Det kunne de ikke, det kan

ikke lade sig gøre, Loven gaar kun ud paa, at der kan ydes Statslaan til Oprettelsen af ny Husmandsbrug. Den gaar ikke ud paa at yde Laan til bestaaende Husmandsbrug.

Det ærede Medlem for Ribe (Jens Busk) kom i Dag med en Henstilling om en Forandring af Tiden, da Begøringerne fra Landarbejderne skulde indkomme. Jeg tror, det ærede Medlem har Ret i de Betragtninger, han fremkom med, og jeg skal gerne tage den Udtalelse, han fremsatte under nærmere Oyervejelse. Det er et af den Slags Spørgsmaal, som man nok kommer ud over.

Det ærede Medlem for Thisted Amts 3die Valgkreds (Barner) fremkom forleden med et bestemt Spørgsmaal om, hvor mange Husmandsbrug Staten havde maattet overtage, siden Loven traadte i Kraft. Det er ikke mange. Det er efter min Mening gaaet ret godt med disse Husmandsbrug. Vi have ikke haft stor Fortrød af, at nogle, som have faaet Jord, ikke have været i Stand til at magte deres Stilling. Staten har kun maattet overtage 2 Husmandsbrug. Det ene var i Randers Amt. Lodden blev solgt, og Staten tabte ganske vist forholdsvis meget, nemlig omtrent 2,000 Kr. Det andet Tilfælde er ogsaa fra Randers Amt. Jordlodden vil i den nærmeste Tid blive stillet til Tvangsauktion, og hvor meget Tabet der vil blive, er det ikke godt at vide, dog bliver det næppe saa stort som ved det andet, for Bygningerne ere brændte, og der er saa ogsaa Assurancesummen at holde sig til. Endvidere ere to Laan blevne opsagte af forskellige Grunde over for Husmænd, som have erhvervet Husmandsbrug paa en imod Loven stridende Maade. Hver Termin er der enkelte Renterestancer, men dog ikke i stort Omfang. Det har ikke medført andet, end at vi have maattet rette en Henvendelse til disse Folk om, at de maa sørge for at faa betalt deres Renter nogenlunde i rette Tid. I det hele taget tror jeg, man kan sige, at de, der have overtaget Husmandsbrug efter Loven, have klaret sig forholdsvis godt.

Det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Harald Jensen) beklagede sig over, at det foreliggende Lovforslag ikke var ledsaget af tilstrækkelig fyldestgørende Oplysninger. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa dette Spørgsmaal, navnlig ogsaa i Betragtning af, at det ærede Medlem for Ribe har berørt det i Dag. Det ærede Medlem for Ribe har Ret i, at det er umuligt for Tiden at fremføre